

Jak na disk

V případě pevných disků se většinou soustředíme pouze na jejich testování. Tentokrát chceme také přispět několika radami, jak vlastně pevný disk správně používat. Jeho výkon totiž můžete nevhodnou instalací celkem snadno degradovat.

Především je třeba upozornit na to, že pevný disk je poměrně zranitelné zařízení, a tak je při manipulaci s ním třeba dbát nejvyšší opatrnosti. Více zranitelný je za provozu, kdy se čtecí/zápisová hlavička pohybuje nad diskem, ale i s nepřipojeným diskem je potřeba zacházet slušně. Stačí s ním jen trochu klepnout o stůl nebo o skříň počítače a může dojít k jeho poškození, které se navíc nemusí projevit hned, ale až po delší činnosti.

Disk se v počítačové skříni většinou umísťuje do její střední části pod mechaniky velikosti 5,25". Je třeba ho řádně zajistit - raději čtyřmi šrouby, a to šrouby odpovídající velikosti (příliš dlouhé mohou disk poškodit). Nové disky (ATA/66, ATA/100 a ATA/133) se k základní desce nebo k řadiči připojují 80žilovým IDE kabelem. Ten má většinou tři konektory, z nichž jeden patří do základní desky. Bývá barevně odlišen, ale jestliže není, poznáte ho tak, že je více vzdálen od prostředního konektoru. Doporučujeme kabel při instalaci neotočit (to by mohlo vést ke zpomalení disku) a správně podle zámku konektoru nebo červeného vodiče č. 1 ho připojit k základní desce.

Další dva konektory kabelu lze využít k připojení dalších disků či jiných zařízení (mechaniky DVD, ZIP mechaniky apod.). Pokud jeden kabel použijete pro více zařízení, musíte jedno zařízení nastavit jako master a jedno jako slave, a to pomocí propojek umístěných na zařízení. Na disku jsou tyto propojky dobře označeny (většinou jako M, S, a CL) a najdete je poblíž IDE konektoru. K disku je samozřejmě také potřeba připojit napájení.

Nový pevný disk neobsahuje žádná data a ani není připraven k použití. Pokud už je disk připojen v počítači a jde pouze o jediný disk, budete pro jeho zprovoznění potřebovat bootovací disketu s programy FDISK a FORMAT. Nabootujete z diskety, pomocí programu FDISK vytvoříte na disku oblast (partition) nebo více oblastí, které následně zformátujete. Jestliže má oblast na disku sloužit k zavádění operačního systému, je také nutné ji pomocí programu FDISK označit jako aktivní. Pokud už je v počítači jiný disk, můžete zavést systém z něho a postupovat podobným způsobem, ale pohodlněji, bez bootovací diskety. Po zformátování je disk připraven k činnosti.

To ale není všechno. Používáte-li například systém Windows 98, je potřeba také umožnit tzv. DMA režim, tedy přímý přístup na disk. V režimu DMA je totiž přístup na disk značně rychlejší a nebrzdí chod aplikací. V některých případech je také nutné instalovat příslušné ovladače základní desky (například All-in-one od firmy VIA).

A teď k tomu, jak režim DMA nastavit. Podívejte se na Vlastnosti počítače a přepněte se na záložku Device Manager. Dále vyhledejte pevný disk a zjistěte jeho vlastnosti. Na záložce Nastavení zkontrolujte, zda je zatržena volba DMA. Pokud ne, zatrhněte ji. Jestliže tuto volbu vůbec nevidíte, je pravděpodobné, že nastavení uskutečnily již ovladače základní desky. To samé zkontrolujte i v případě optických mechanik nebo jiných IDE zařízení.

Výkon disku můžete zkontrolovat pomocí nějakého testovacího programu (například HD Tach 2.61). My jsme tímto programem otestovali pevný disk jednou se zapnutým a jednou s vypnutým DMA a zjistili jsme, že výkon disku se dramaticky liší. Bez zapnutého DMA se přenosová rychlost snížila z cca 26 000 KB/s pouze na cca 4700 KB/s. Takže pozor na to.

Pavel Trousil